

Sygn. akt I C 454/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2018 roku

Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej Wydział I Cywilny

w składzie: Przewodniczący SSR Bartłomiej Rajca

Protokolant: Mirosława Mękaraska

po rozpoznaniu na rozprawie

w dniu 27 lutego 2018 roku w Ś.

sprawy z powództwa (...) S.A. z/s w B.

przeciwko B. B.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego B. B. na rzecz strony powodowej (...) S.A. z/s w B. kwotę 11.382,15 zł (jedenaście tysięcy trzysta osiemdziesiąt dwa złote 15/100) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 11 marca 2017 r. do dnia zapłaty;

II. w pozostałym zakresie powództwo oddala;

III. zasądza od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 4.187 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 454/17

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 15.03.2017 r. strona powodowa (...) S.A. z siedzibą w B. wniosła o zasądzenie od pozwanego B. B. na jej rzecz kwoty 11.382,15 zł wraz z odsetkami umownymi za opóźnienie w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie liczonymi od dnia 11.03.2017 r. do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Strona powodowa wniosła o wydanie nakazu zapłaty z weksla w postępowaniu nakazowym, a w przypadku wniesienia przez pozwanego zarzutów wniosła o utrzymanie wyrokiem nakazu zapłaty w mocy, po rozpoznaniu sprawy w postępowaniu zwykłym.

W uzasadnieniu pozwu strona powodowa wskazała, iż pozwany zobowiązał się poprzez podpisanie weksla w dniu 02.02.2016 r. do zapłaty w dniu 10.03.2017 r. kwotę wskazaną w wekslu w wysokości 11.582,15 zł. Dlatego strona powodowa wezwała w dniu 08.02.2017 r. pozwanego do wykupu weksla; pozwany wpłacił na konto powoda kwotę 200 zł, jednak zaprzestał spłacenia reszty zobowiązania. Ponadto strona powodowa wskazała, że podjęła bezskuteczną próbę pozasądowego rozwiązania sporu poprzez wezwanie pozwanego do dobrowolnego spełnienia świadczenia pismem z dnia 08.02.2017 r.

W pisemnej odpowiedzi na pozew z dnia 24.07.2017 r. pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na jego rzecz zwrotu kosztów procesu. Pozwany wniósł m.in. o zawieszenie na podstawie art. 174 § 1 pkt 4 Kpc postępowania w niniejszej sprawie z uwagi na skierowanie wniosku o ogłoszenie upadłości pozwanego jako osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej do Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu - Sądu Gospodarczego.

Pozwany podniósł, że przeczy wszystkim okolicznościom podniesionym przez powoda poza wyraźnie przyznanymi. Z ostrożności procesowej pozwany podniósł, że dokonywał częściowych spłat należności objętej umową pożyczki nr (...) z dnia 02.02.2016 r., tym samym brak było podstaw do wypowiedzenia umowy pożyczki oraz skierowania do wykupu weksla. Nadto podniósł, że wysokość dochodzonej pozwem należności prawdopodobnie nie jest zgodna z wysokością dokonanych przez niego spłat z umowy pożyczki. Prawdopodobnie strona powodowa na podstawie błędnych, zawyżonych wyliczeń należności wypełniła weksel, stanowiący podstawę powództwa w niniejszej sprawie, a tymczasem zgodnie z deklaracją wekslową remitent mógł wypełniając weksel wpisać aktualną na dzień wypełnienia weksla kwotę w złotych z tytułu niezapłaconych należności wynikających z umowy pożyczki wraz z odsetkami i odsetkami ustawowymi z tytułu opóźnienia. Skoro zaś pozwany dokonywał wpłat należności, to powód winien był to uwzględnić wypełniając weksel. W tym bowiem zakresie zobowiązanie pozwanego wygasło. Wypełnienie zaś weksla in blanco niezgodnie z wolą podpisującego go powoduje utratę praw wekslowych.

Prawomocnym zarządzeniem Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu z dnia 26.09.2017 r. w sprawie VIII GU 336/17 wniosek pozwanego o ogłoszenie jego upadłości jako osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej został zwrócony (k.46).

Sąd ustalił w sprawie następujący stan faktyczny:

W dniu 02 lutego 2016 r. pozwany złożył do dyspozycji strony powodowej nieuzupełniony weksel własny „in blanco” z klauzulą „nie na zlecenie” wystawiony przez pozwanego.

Dowód: - weksel – w aktach sprawy – k.29

Dołączony do pozwu weksel in blanco z klauzulą „nie na zlecenie” wystawiony został i podpisany przez pozwanego jako weksel gwarancyjny zabezpieczający umowę pożyczki gotówkowej nr (...) - (...), którą pozwany zawarł w dniu 02.02.2016 r. ze stroną powodową jako pożyczkodawcą.

Wobec zaległości w spłacie rat pożyczki, pismem z dnia 08.02.2017r. zatytułowanym „wypowiedzenie umowy pożyczki” strona powodowa poinformowała pozwanego, że ze względu na poważne naruszenie przez pozwanego postanowień umowy nr (...) polegające na nie płaceniu zobowiązań pozwanego zgodnie z ustalonym kalendarzem spłat do ww. umowy pożyczki, wypowiada pozwanemu umowę pożyczki z zachowaniem terminu 30 dni, co czyni zobowiązania pozwanego dotyczące ww. umowy wymagalnymi. Jednocześnie strona powodowa zawiadomiła, że zgodnie z postanowieniami ww. umowy oraz deklaracji wekslowej wystawiony przez pozwanego weksel in blanco został wypełniony i w przypadku nie otrzymania zapłaty w ciągu najbliższych 30 dni, strona powodowa skieruje sprawę na drogę sądową do rozpoznania przez sąd powszechny. Jednocześnie strona powodowa poinformowała pozwanego, że na dzień 08.02.2017 r. jego dług wynosi 11.582,15 zł, na którą to kwotę składają się: kwota niespłaconej pożyczki – 9.472 zł, kwota obliczona na podstawie pkt 11.2 a) postanowień umowy – 21,62 zł, kwota obliczona na podstawie pkt 11.2 b) postanowień umowy – 1.894,40 zł, kwota obliczona na podstawie pkt 11.2 c) postanowień umowy – 180 zł, umowne odsetkiienne obliczone na podstawie pkt 13.1 postanowień umowy – 14,13 zł.

Strona powodowa wypełniła weksel na kwotę 11.382,15 zł na swoją rzecz z datą jego płatności 10.03.2017 r. i miejscem płatności w B..

Dowód: – wypowiedzenie umowy pożyczki - k. 3

- weksel – w aktach sprawy – k.29

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się prawie w całości zasadne.

W niniejszej sprawie strona powodowa dochodziła roszczenia na podstawie weksla, stąd też decydujące znaczenie miała ocena zasadności jej roszczenia w świetle prawa wekslowego. Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 28.04.1936 r. Prawo

wekslowe (Dz.U. z 1936 r., nr 37, poz.282 z późn. zm.) weksel własny zawiera: nazwę "weksel" w samym tekście dokumentu, w języku, w jakim go wystawiono; przyrzeczenie bezwarunkowe zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej; oznaczenie terminu płatności; oznaczenie miejsca płatności; nazwisko osoby, na której rzecz lub na której zlecenie zapłata ma być dokonana; oznaczenie daty i miejsca wystawienia weksłu; podpis wystawcy weksłu.

W literaturze prawniczej powszechnie przyjmuje się, że weksel jest dokumentem sporządzonym w wymaganej przez prawo wekslowe formie, zawierającym zobowiązanie osób na nich podpisanych do zapłaty określonej sumy pieniężnej oznaczonej osobie w ustalonym terminie i miejscu. Jako papier wartościowy weksel ucieleśnia w sobie pewne prawo majątkowe i dokumentuje zobowiązanie osób, które go podpisały. Złożenie podpisu jest samodzielną podstawą i przyczyną powstania zobowiązania wekslowego; każda z osób, która sygnuje weksel staje się przez to dłużnikiem wekslowym. Tę ostatnią cechę charakterystyczną zobowiązania wekslowego doktryna prawnicza powszechnie określa jako abstrakcyjność. Innymi słowy poprzez podpisanie i wydanie weksla dłużnik wekslowy zaciąga wobec posiadacza weksla zobowiązanie, które jest oderwane od podstawy gospodarczej, w związku z którą weksel został wystawiony. Podstawa ta nie wpływa na ważność zobowiązania wekslowego, nawet jeżeli z jakichkolwiek przyczyn jest wadliwa. Posiadacz weksla, występując z roszczeniem zapłaty, nie jest zobowiązany do wykazywania istnienia podstawy gospodarczej; wystarczy, że załączy do pozwu prawidłowo wypełniony i niebudzący wątpliwości co do autentyczności dokument weksla wraz z wezwaniem do jego wykupu. W literaturze prawniczej panuje zgoda, że weksel może spełniać m.in. funkcję gwarancyjną, która polega na tym, że jeżeli wręczeniu weksla nie towarzyszy wola odnowienia dotychczasowego zobowiązania, weksel pełni funkcję zabezpieczającą określony stosunek cywilnoprawny. Wierzycielowi zatem obok roszczenia pierwotnego przysługuje nowe roszczenie – wekslowe. Wierzyciel jest uprawniony do dochodzenia swych roszczeń na podstawie stosunku cywilnoprawnego lub na podstawie weksla.

W niniejszej sprawie strona powodowa przedłożyła weksel, który zdaniem Sądu zawiera wszystkie ustawowe elementy weksla. Z kolei pozwany w odpowiedzi na pozew nie kwestionował wprawdzie autentyczności weksla, lecz podnosił – bardzo ogólnikowo - zarzut wypełnienia weksla niezgodnie z deklaracją wekslową oraz – również bardzo ogólnikowo – zarzuty, które odnosiły się do podstawy gospodarczej, w związku z którą weksel został wystawiony, tj. umowy pożyczki pomiędzy stroną powodową a pozwanym.

W ocenie Sądu stanowiska pozwanego nie sposób było podzielić. Zobowiązanie wekslowe jest bowiem zobowiązaniem abstrakcyjnym, także w przypadku weksla gwarancyjnego. Zatem dochodzący roszczenia z weksla winien jedynie legitymować się dokumentem wekslowym. Dopiero na zarzut niewłaściwego wypełnienia weksla lub jego nieważności, winien on wykazać zasadność żądania i jego wysokości w odniesieniu do stosunku zobowiązaniowego, który weksel zabezpieczał. W orzecznictwie wyrażony został także pogląd, że ciężar dowodu zawarcia umowy regulującej sposób wypełnienia weksla oraz wypełnienia weksla niezgodnie z umową ciąży na wekslowo zobowiązanym (tak m.in. orzeczenie SN z 24.02.1928 r., I C 2161/27, Z. O.. SN 1928, poz. 40; z dnia 12.01.1934 r., C 2217/33, (...) 1935, s. 207, T. K., W. O., Prawo wekslowe, s.46, I. R., Prawo wekslowe, s.203, A.D. S., Instytucja weksla, s.295, wyrok SA w Warszawie z 25.09.2013 r., I ACa 450/13).

Niezależnie jednak od powyższego, nawet gdyby przyjąć, że ciężar dowodu zasadności żądania i jego wysokości, w odniesieniu do stosunku zobowiązaniowego, który weksel zabezpieczał, spoczywał na stronie powodowej, stwierdzić należy że zarzut niewłaściwego wypełnienia weksla powinien być należycie sprecyzowany i umotywowany, tymczasem pozwany ograniczył się do bardzo ogólnikowych stwierdzeń, że dokonywał częściowych spłat – ale nie wiadomo jakich dokładnie - należności objętej umową pożyczki nr (...) z dnia 02.02.2016 r., oraz podniósł, że wysokość dochodzonej pozwem należności prawdopodobnie – a więc nie w sposób stanowczy - nie jest zgodna z wysokością dokonanych przez mnie spłat z umowy pożyczki, a strona powodowa – znów – prawdopodobnie, na podstawie - rzekomo - błędnych, zawyżonych wyliczeń należności wypełniła weksel, stanowiący podstawę powództwa w niniejszej sprawie.

Należy zatem ocenić, że pozwany nie tylko nie sprostał obowiązkowi z art. 6 Kc, zgodnie z którym ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne (i odpowiadającemu temu obowiązkowi materialnoprawnemu obowiązkowi procesowemu wynikającemu z art. 232 zd. 1 Kpc), ale również nie sprecyzował

w sposób dostateczny swojego stanowiska w sposób umożliwiający jego kontrolę i weryfikację przez Sąd orzekający. Pozwany nie odniósł się rzeczowo do okoliczności przedstawionych w toku procesu przez stronę powodową, kwestionując je tylko ogólnie, a zatem nie można przyjąć, by pozwany skutecznie im zaprzeczył w rozumieniu art. 230 Kpc a contrario, jak bowiem wskazuje się w orzecznictwie sądowym, do przyjęcia, że dana okoliczność została zaprzeczona skutecznie w rozumieniu art. 230 Kpc wymagane jest rzeczowe odniesienie się do danej okoliczności (tak: wyrok SN z dnia 04.03.2010 r., I CSK 456/09, Lex nr 688855). Brak było zatem podstaw, by uwzględnić tak ogólnikowe zarzuty pozwanego, niezależnie od braku przedstawienia przez pozwanego jakichkolwiek dowodów na podnoszone przez siebie okoliczności.

Z uwagi na powyższe należy przyjąć, że powództwo okazało się zasadne w zakresie żądania zasądzenia kwoty 11.382,15 zł wraz z odpowiednimi odsetkami za okres od dnia 11.03.2017 r. jako dnia następnego po dniu płatności weksla, o czym orzeczono w pkt I wyroku w niniejszej sprawie.

Natomiast powództwo okazało się bezzasadne w części w zakresie żądania odsetkowego tj. dotyczącego odsetek za opóźnienie w zakresie przenoszącym wysokość odsetek ustawowych za opóźnienie liczonych od powyższej kwoty za powyższy okres. Zgodnie bowiem z art. 48 ust. 1 Prawa wekslowego (mającego również zastosowanie do weksli własnych – art. 103 Prawa wekslowego) posiadacz wekslu może żądać od zobowiązanego zwrotnie przy wekslach, wystawionych i płatnych w Polsce, odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia płatności. Zatem żądanie strony powodowej zapłaty przez pozwanego odsetek za opóźnienie w wysokości równej dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie należało uznać za bezzasadne w zakresie przenoszącym wysokość odsetek ustawowych za opóźnienie. Strona powodowa konstruując podstawę faktyczną powództwa, roszczenie swoje wywodziła wyłącznie z weksla, nie odnosząc się w istocie do stosunku podstawowego - umowy, która to hipotetycznie mogłaby stanowić podstawę żądania odsetek w wysokości równej dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie. Z tego względu w tej części powództwo należało oddalić jako bezzasadne, o czym orzeczono w pkt II wyroku w niniejszej sprawie.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c. mając na uwadze, że powództwo zostało prawie w całości uwzględnione. Zasądzona od pozwanego na rzecz strony powodowej kwota 4.187 zł stanowi celowe w rozumieniu art. 98 § 1 i 3 k.p.c. koszty procesu poniesione przez stronę powodową celem dochodzenia jej praw, na które składały się: łączna kwota 570 zł tytułem opłaty od pozwu, kwota 17 zł tytułem kosztów opłaty skarbowej od dokumentu pełnomocnictwa udzielonego pełnomocnikowi strony powodowej, kwota 3.600 zł tytułem należnej opłaty za czynności pełnomocnika strony powodowej będącego adwokatem (obliczona na podstawie § 2 pkt 5 w zw. z § 15 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie w brzmieniu obowiązującym w chwili wniesienia pozwu w niniejszej sprawie).

Z uwagi na powyższe orzeczono jak w sentencji wyroku.